

22 octombrie 2015

Dj8 nr. 394

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea articolului 15 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 (nr.333 din 24.09.2015)

Direcția generală juridică, a examinat proiectul de lege menționat, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996 și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și expune următoarele.

Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputații în Parlament Vlad Filat și Ștefan Creangă, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea și completarea art.15 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995. Potrivit prevederilor expuse în Nota informativă, prin art. XX din Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.71 din 12.04.2015, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 155 din 08.04.2015 privind angajarea răspunderii asupra proiectului legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost interzis expres ca *deținătorii de cotă în capitalul social al băncii să poată aduce ca aport la capitalul social al unei societăți comerciale acțiunile băncii.*

Întru remedierea situației create, autorii proiectului de lege propun soluția legislativă prin care se oferă posibilitatea efectuării acestor transferuri de către acționarii de bună credință, cu permisiunea prealabilă a Băncii Naționale și nu îngrădesc dreptul acestora de a dispune liber de bunul său cu respectarea anumitor rigori.

I. Conform cadrului juridic existent, în mod special al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995, sistemul bancar al Republicii Moldova este bi-nivelar, avînd ca organ de conducere Banca Națională. Banca Națională este o persoană juridică publică autonomă care reglementează și controlează funcționarea sistemului bancar, fiind totodată responsabilă față de Parlament și are drept obiectiv principal asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.

În raport cu instituțiile financiare, potrivit art.44 din Legea nr.548/1995, Banca Națională este împuternicită să emită actele normative necesare și să ia măsurile cuvenite pentru a-și exercita împuternicirile și atribuțiile ce decurg din legea menționată, prin acordarea de licențe instituțiilor financiare și elaborarea de standarde de supraveghere a acestora și să stabilească modul de aplicare a actelor normative și măsurilor menționate; să efectueze, prin intermediul funcționarilor săi sau al altor specialiști calificați antrenați în acest scop, controale asupra tuturor instituțiilor financiare, precum și să examineze registrele, documentele și conturile acestora, condițiile la care își desfășoară activitatea, și respectarea de către aceste instituții a legislației etc.

Din prevederile sus menționate, rezultă că unul dintre rolurile Băncii Naționale este de a supraveghea și reglementa activitatea instituțiilor financiare, fapt stabilit și în Legea nr.550/1995.

II. Cu scop informativ, subliniem că la data de 15 mai 2014, a fost adoptată Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții. Directiva 59/2014 este un element central al Uniunii Bancare a Uniunii Europene, care a fost instituită pentru a crea un sector financiar mai sigur și mai solid în urma crizei financiare.

Noile norme introduse prin Directiva menționată oferă autorităților naționale instrumentele și competențele necesare pentru a atenua și a gestiona intrarea în dificultate a băncilor și a marilor firme de investiții din toate statele membre ale Uniunii Europene. Obiectivul este acela de a garanta că băncile aflate în pragul insolvenței pot fi restructurate fără a obliga contribuabilii să plătească pentru menținerea stabilității financiare. Se prevede, în schimb, că acționarii și creditorii băncilor trebuie să își suporte partea lor din costuri, prin intermediul unui mecanism de recapitalizare internă. Un element important este că Directiva stabilește mai multe instrumente de abordare a potențialelor crize bancare în trei stadii: pregătirea și prevenirea, intervenția timpurie și rezoluția.

Astfel, a fost instituit un regim armonizat la nivelul Uniunii, care să ofere autorităților statelor membre un set credibil de instrumente pentru a interveni suficient de timpuriu și de rapid în cazul unei instituții neviabile sau în curs de a intra în dificultate, astfel încât să garanteze continuitatea funcțiilor financiare și economice critice ale acesteia, reducând, în același timp, impactul situației de dificultate a instituției asupra economiei și a sistemului financiar.

Prin intermediul celor prezentate, survenirea modificării și completării asupra art.15 din Legea nr.550/1995, prin Legea nr.71/2015, care potrivit Notei informative anexate la proiectul supus examinării, a avut la baza intenția de a preveni tentativele de preluare a acțiunilor Băncii de Economii, Băncii Sociale și Unibank, ar putea fi calificată ca o măsură de protecție, care la acel moment a avut scopul de a evita intrarea în dificultate a băncilor.

Diferența dintre modificarea efectuată la art.15 din Legea nr.550/1995 și reglementările Directivei 2014/59/UE, constă în faptul că la nivelul Uniunii Europene există proceduri stabilite pentru prevenirea crizelor în sistemul bancar, țările membre fiind în proces de transpunere a măsurilor privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, sau au adoptate legi deja, pe când la nivel național această măsură a fost luată de către Guvernul Republicii Moldova.

III. La art.106 alin.(1) din Codul civil este stabilit că *societate comercială este organizația comercială cu capital social constituit din participațiuni ale fondatorilor (membrilor). Patrimoniul creat din aportul fondatorilor (membrilor) și cel dobândit de societatea comercială în proces de activitate aparține acesteia cu drept de proprietate*. Prin urmare, deținătorii de cotă în capitalul social al unei societăți comerciale sunt titulari cu drept de proprietate asupra cotelor deținute.

Unul dintre principiile generale stabilit în Legea supremă a societății și a statului este consacrat dreptului proprietății. Acest drept este unul din pilonii de bază, cuprins și în Declarația universală a drepturilor omului, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 10 decembrie 1948, care prevede în art.17 că orice persoană are dreptul la proprietate, atît singură, cît și în asociere cu alții. Nimeni nu poate fi lipsit arbitrar de proprietatea sa.

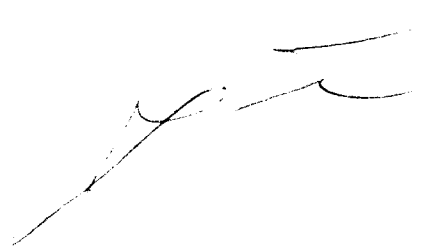
Potrivit art. 46 alin. (1) din Constituție și a art.316 din Codul civil, dreptul la proprietate privată este garantat fiecărui cetățean. În baza art. 127 alin. (1) din Constituție, statului îi revine obligația de ocrotire a proprietății, indiferent de formele ei, totodată Constituția prevede și limitările exercitării dreptului de proprietate.

Cea mai însemnată garanție constituțională a legalității restricției este faptul că ea poate fi instituită, potrivit art. 54 alin. (2) din Constituție numai dacă se impune, după caz, pentru interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunătății economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Este de observat că enumerarea limitativă a situațiilor în care legea poate proceda la anumite restricții este foarte clară, iar valorile apărute prin asemenea măsuri sunt incontestabile. Totodată, în alineatul final din același articol al Constituției este stabilit că restricția trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Prin prisma art.315 alin.(3) din Codul civil este expres prevăzut că dreptul la proprietate poate fi limitat prin lege sau de drepturile unui terț. Nu este exclus că Banca Națională, după cum sa menționat mai sus, este acea instituție care reglementează activitatea instituțiilor financiare în condițiile art.44 din Legea nr.548/1995, fiind împuternicită de a elibera licențe, standarde de supraveghere, a efectua controale etc., însă nu este prevăzut ca aceasta poate lua hotărâri asupra exercitării dreptului de proprietate a deținătorilor de cote de participare.

La fel, este de remarcat că în proiectul de lege prezentat spre examinare nu s-au stabilit în urma căror criterii Banca Națională va hotărî cărui deținător de cotă în capitalul social al băncii să aducă ca aport la capitalul social al unei societăți comerciale acțiunile băncii. În cazul în care se lasă la latitudinea Băncii Naționale de a stabili permisiuni prealabile deținătorilor de cote în exercitarea dreptului de proprietate, fără stabilirea unor condiții de selectare există riscul de a se aduce atingere principiului egalității prevăzut în art.16 din Constituție.

În raport cu conținutul său normativ, proiectul se încadrează în categoria legilor organice, iar în aplicarea dispozițiilor art.72 din Constituție, adoptarea acestui proiect ține în totalitate de competența Parlamentului.

**Șef Direcție
Ion Creangă**